

ใบความรู้เรื่อง ประโยคซับซ้อน หน่วยที่ ๔ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗
รายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ท๒๓๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ประโยคซับซ้อน

ประโยคที่ซับซ้อน คือ การนำรูปประโยค ทั้งประโยคสามัญ ประโยครวมและประโยคซ้อนมาขยายความให้ซับซ้อนยิ่งขึ้น

ประโยคซับซ้อนเกิดจากประโยคที่แบ่งเป็นประโยคสามัญ ประโยครวม และประโยคซ้อน จากประโยคทั้ง๓นี้เพิ่มคำขยายหรือข้อความขยาย การรวมประโยคดังกล่าวเข้าด้วยกันทำให้กลายเป็นประโยคซับซ้อนขึ้น แต่สามารถสื่อสารชัดเจนและสละสลวย เพิ่มข้อความขยาย โดยมีหลักสำคัญ ดังนี้

๑. ตำแหน่งคำขยายในประโยค

การขยายความในประโยคภาษาไทยนั้น ส่วนขยายจะอยู่ด้านหลังข้อความที่จะไปขยาย เช่น

- ตำรวจจำนวนห้านายประจำสถานีตำรวจนครเชียงใหม่จับผู้ค้ายาบ้ารายใหญ่ที่ทางการเคยทราบเบาะแสมาก่อนได้เมื่อเช้านี้ตอนสายวันอาทิตย์ที่ ๒๑ เดือนนี้เอง

ประโยคนี้ประธาน คือ ตำรวจ

ส่วนขยาย คือ จำนวนห้านายประจำสถานีตำรวจนครเชียงใหม่

ตัวแสดงหรือคำกริยา คือ จับ

ส่วนขยาย คือ ได้เมื่อเช้านี้ตอนสายวันอาทิตย์ที่ ๒๑ เดือนนี้เอง

คำขยายกริยาเรียงไว้หลังกรรม หรือส่วนขยายกรรมเสมอ

กรรมในประโยคนี้ คือ ผู้ค้ายาบ้า

และส่วนขยายกรรม คือ รายใหญ่ที่ทางการเคยทราบเบาะแสมาก่อน

มีข้อสังเกตอย่างหนึ่ง คือ ส่วนขยายกริยาที่บอกช่วงเวลาสามารถนำไปเรียงหน้าประธานในประโยคได้ด้วยประโยคข้างต้นนี้เปลี่ยนแปลงได้ คือ

- เมื่อตอนสายวันอาทิตย์ที่ ๒๑ เดือนนี้เอง ตำรวจจำนวนห้านายประจำสถานีตำรวจนครเชียงใหม่ จับผู้ค้ายาบ้ารายใหญ่ที่ทางการทราบเบาะแสมาก่อน

๒. ข้อระมัดระวังการวางคำขยาย

การเรียงคำขยายเพื่อไม่ให้ความกำกวม หรือความคลาดเคลื่อน เพื่อสื่อสารได้ชัดเจน ควรให้คำขยายอยู่ใกล้กับคำที่จะไปขยาย ถ้าไม่เป็นเช่นนั้นแล้วจะมีผลดังกล่าว เช่น

- ผู้หญิงที่อุ้มลูกหมาหน้าตาคลายคุณเพิ่งเดินออกไปเมื่อครู่นี้เอง
 ถ้าเป็น ผู้หญิงหน้าตาคลายคุณที่อุ้มลูกหมาเพิ่งเดินออกไปเมื่อครู่นี้เอง
- หนังสือพิมพ์เป็นยามเฝ้ารัฐบาลที่ดี
 ถ้าเป็น หนังสือพิมพ์ที่ดีเป็นยามเฝ้ารัฐบาล

ประโยคสามัญที่ซับซ้อน

ประโยคสามัญที่ซับซ้อนสามารถทำได้ ดังนี้

๑. ความซับซ้อนในภาคประธาน ตัวประธานมีส่วนขยายที่เป็นคำและกลุ่มคำทำให้ประโยคสามัญมีข้อความซับซ้อนขึ้น

๑.๑ ประธานที่ขีดเส้นใต้ เป็นคำนำหน้าด้วยการหรือความ หรือคำอาการนาม ตามด้วยส่วนขยาย เช่น

- การเฝ้าติดตามความเคลื่อนไหวของกลุ่มดาวยามค่ำคืนทำให้พบดาวดวงใหม่
- ความขยันหมั่นเพียรอย่างยิ่งยวดเป็นผลให้ถึงจุดหมายปลายทาง

